

Følge af Bevillingssvæsenet, men det maa man enten lade være at tage Hensyn til, eller ogsaa, hvis man vil gjøre det, maa man see at faae udbirket en særegen Udtagelse for dem. Det er den rette Vei at gaae, at sætte Afgiften rigtig høit, saa vil Tilstrømningen ikke blive stor.

Grundtvig: Ja, det er et „nyt Stykke“, men det er rigtignok ikke ethvert nyt Stykke, som man kan have Fornøielse af; det er ogsaa Tilfældet her, at det ikke har været nogen Fornøielse at see det nye Stykke. Det er et nyt Stykke, men det er dog egentlig et gammelt Stykke, der er optaget paany, og det et gammelt daarligt Stykke. Det er overalt Tilfældet, hvad jeg vel ikke behøver at sige, da jeg mindes at have sagt det flere Gange, at det er mig baade latterligt og sørgeligt, at man vedbliver saaledes med denne Helden til Totalafholdenhed eller hvad det nu er — Maadeholdenhed er det vel ikke, i det Ringeste staaer der skrevet i Afholdenheds-Bøgerne, at Maadehold er Dørtærskelen til Lasten — men at man med denne Helden til Totalafholdenhed vil søge baade paa Landet og i Kjøbstæderne at styre Bærtshuushold, Sviren v. s. v. Jeg har ikke kunnet lære Andet hidtil i mit Liv, end at man paa den ene Side, man gjøre hvad man vil imod denne viftnok baade skadelige og noksom sædvanlige Lyst til at drikke mere, end man egentlig kan taale, eller man i Grunden har Raad til at betale, dog slet ikke formaaer at udrette Noget derimod. Der er kun een Maade, hvorpaa dette kan skee, og det er, naar man skaffer Folk bedre Fornøielse, thi saa lade de være at drikke; men ikke, saalange det er deres største Fornøielse. Det har ogsaa været Tilfældet i det Hele taget, hvor jeg har kunnet see mig for, at efterhaanden, som Folk blive lidt mere dannede og derved faae en bedre Smag, saa holde de op at drikke. Det er den ene Side af Sagen. Den anden Side er, at der dog vist slet ikke er vundet Noget, hverken Moralens eller i Dydens Interesse, og det skulde jo dog være i begge's Interesse, om vi virkelig i dette Dieblif kunde forvandle alle Drankere til Fraadserne, og, naar vi ikke kunne skaffe dem bedre Fornøielse, saa er det klart, at de blive ved at søge Bærtshufene.

Jeg skal derfor ønske, at dette nye Stykke maa blive forkastet.

Indenrigsministeren: Det er en given Ting, at der er Strid om gamle og nye Stykker, men, enten den ærede Rigsdagsmand finder det sørgeligt eller latterligt, saa skal jeg ikke sige den Udtalelse, at jeg fremdeles nærer den Mening, som jeg udtalte ved Sagens 2den Behandling, og som fremgaaer af Lovforslaget, at jeg anseer det hensigtsmæssigt, om man antager en af de Bestemmelser, som ere omhandlede under Nr. 31 og 32. At antage dem begge, troer jeg vil være for meget af det Gode; den ene af dem kan være nok. Det kan gjerne være, at de ikke ere logisk uforenelige, det skal jeg ikke indlade mig paa, men jeg troer kun, at man bør vælge een af dem. De Ansøuelser, den ærede sidste Taler udtalte, tage sig meget godt ud for dem; der ikke have, jeg tør vel sige, noget nærmere gennemlevet disse Forhold paa forskjellig Maade og iagttaget mange af de Kjendsgjerninger i de forskjellige Lande, som her komme i Betragtning. Naturligvis indrømmer jeg gjerne, at til Syvende og Sidst Resultatet kan blive forskjelligt for de forskjellige, men vi afgjøre ikke Sagen ved at kalde den latterlig. Den er omvistet og omvistelig, men det er ganske vist, at mange Mænd, navnlig i de mindre Kjøbstæder, vilde sætte megen Pris paa at Stadens Communalbestyrelse kunde standse med det Borgerstabs Meddelelse, hvorom der her er Spørgsmaal, og da der navnlig efter det ene Forslag ikke er Tale om Andet, end om at give Communalbestyrelsen en Myndighed i denne Sag, hvor det Offentlige dog virkelig ikke kan have nogen Interesse af at fremtvinge flere Etablissementer af denne Art, saa skal jeg, som sagt, vedblivende udtale, at jeg finder det meget hensigtsmæssigt, om man fik det ved 2den Behandling udeladte Stykke igjen optaget. Som den ærede Ordfører bemærkede, er mit Forslag under Nr. 30 væsentligt et Redactionsforslag; dog er der et lidet Tillæg, som jeg troer er aldeles nøiagtigt, og som uidentivt det Mindretal, der havde stillet det Forslag, der ligger til Grund for det nærværende, har overseet. Mit Forslag er et reent Redactionsforslag, forsaavidt det gaaer